

Vem får mest tid, män eller kvinnor?

**Pilotstudie av resursfördelning i tid för besökare vid
bibliotekens informationsdiskar**

Observationer vid biblioteken i Edsbyn, Karlstad och Mora
12-27 februari 2014

Annastina Kapla och Britt-Inger Fisk, Region Värmland Kulturcentrum

Birgitta Winlöf, Länsbibliotek Dalarna

Christine Wennerholm, Landstinget Gävleborg Kulturutveckling / Länsbibliotek Uppsala

Bakgrund och frågeställning

KUB är ett kompetensutvecklingsprojekt för bibliotekspersonal i fyra län, Värmland, Dalarna, Gävleborg och Uppsala län. Projektet finansieras av Europeiska socialfonden och pågår 2012-05-01-- 2014-06-30. Denna rapport redovisar resultatet av en aktivitet i KUB:s Handlingsplan för jämställdhet. Formuleringen i handlingsplanen lyder:

Delmål 4, aktivitet 4.1 Att resurser fördelas på ett rättvist sätt, externt

Kartläggning av hur resursfördelning i tid ser ut för biblioteksbesökare vid informationsdisken. Genomförs på en handfull bibliotek

Det är vanligt att mäta aktiviteter i biblioteket fördelat på kön men inte lika vanligt att mäta hur tidsfördelning ser ut fördelat på kön. Vi gör en pilotstudie, dvs ett försök att se om det finns skillnader i tilldelad tid i informationsdisken mellan män och kvinnor och om det kan vara intressant att gå vidare med en större och mer utbyggd studie i ämnet. Vi använder observation som metod för att samla in data och 4R-modellen för att analysera resultatet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Om metoderna

Observation är en användbar metod för att se vad som sker i en given situation eller för att ta reda på om saker och ting förhåller sig så som man tror att de gör. Det är en relativt enkel metod att använda i biblioteksmiljö när man vill veta vem som gör vad i lokalerna och som i vårt fall, hur länge man gör något. I vår kartläggning har personal från länsbiblioteken fungerat som observatörer på folkbibliotek. Det är en fördel att som observatör komma utifrån för man ser andra saker än den som är i sin hemmiljö. Dessutom minskar risken att man blir avbruten i sitt arbete om man inte är på sin egen arbetsplats.

4R-metoden är användbar när man vill kartlägga och analysera en verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv. De två första stegen handlar om att kartlägga hur fördelningen mellan kvinnor och män ser ut samt att se på hur resurser fördelas mellan könen. Steg tre innebär att analysera vad de två första stegen har visat och reflektera över varför det ser ut som det gör. I steg fyra diskuteras hur verksamheten borde se ut för att vara jämställd och vilka åtgärder och mål som behövs för att komma vidare i arbetet.

Om undersökningen

Vi förberedde oss genom att komma överens om hur vi skulle informera personalen på de tre aktuella biblioteken om observationen och dess syfte. Observationsschemat utformades utifrån det vi ville undersöka. Vi reflekterade över hur vår närvaro kunde påverka personal och besökare och funderade över om vi kunde göra något för att minska den störning vår närvaro innebar. Vi kom också överens om hur vi redovisar resultatet. Det gör vi genom att skriva en rapport om undersökningen, lägga fram rapporten för våra projektteamskollegor i KUB-projektet och för de deltagande biblioteken samt publicera den på KUB-projektets blogg.

För att ha något att relatera vår undersökning till tillfrågades personalen innan observationen om hur de tror att fördelning av tid utifrån kön ser ut. Här är några av deras tankar:

- Besökarens fråga spelar större roll för tidsåtgången än besökarens kön.
- Fler kvinnor som tar tid, de har svårare att bestämma sig
- Män vill "kunna själva"
- Fler kvinnor som studerar och kommer med litteraturlistor som tar tid
- Män ber inte kvinnor om lästips
- Män har bättre koll på boktitel, behöver inte så mycket tid
- Mycket folk vid disken kan stressa män som väljer att gå därifrån
- Fler kvinnor än män som använder informationsdisken

Första och sista punkten är kommenterade i resultatet. De övriga har vi inte belagt.

Själva undersökningen gick till så att observatören satt på behörigt avstånd från informationsdisken och antecknade besökarens kön, personalens kön samt hur lång tid ärendet tog från början till slut. För att undersöka om uppmärksamheten vid informationsdisken såg olika ut fördelat på kön, antecknade observatören också om personalen pekade ut riktning, följde med besökaren ut i biblioteket eller hämtade något åt besökaren. Under observationen har vi även noterat andra intressanta saker som inte direkt hör ihop med frågeställningen.

Observationen har skett på tre bibliotek av olika storlek:

Edsbyns bibliotek i Ovanåker kommun, 11 365 invånare

Mora bibliotek i Mora kommun, 19 980 invånare

Karlstad stadsbibliotek i Karlstad kommun, 87 667 invånare

(källa SCB Folkmängd 1/11 2013)

Observationstiden har varit 16 timmar per bibliotek som fördelats över olika veckodagar och olika tider på dagen. Den har sammanlagt pågått 12-27 februari 2014, vi har inte samordnat datum för observationerna på de olika biblioteken. Vi har koncentrerat oss på vuxna besökare. Vid ett bibliotek kartlades besökare till vuxeninformatiosdisken, vid de andra två bibliotek kartlades besökare till de kombinerade låne- och informationsdiskarna.

Resultat och analys av kartläggningen

Vi använder 4R-metoden som verktyg för att analysera vårt resultat. Med 4R-metoden kan man kartlägga och analysera verksamheter ur ett jämställdhetsperspektiv. De eventuella mönster som upptäcks kan ligga till grund för en diskussion bland personal på de olika biblioteken.

R1 Representation

Vilka målgrupper?

Andelen kvinnor och män bland:

- *Besökare vid informationsdisken / lånedisken*

- *Bibliotekspersonal*

Av totalt 653 personer i vår pilotstudie var 398 kvinnor (60,9%) och 255 män (39,1%). Vi har räknat varje frågetillfälle vid informationsdisken oavsett om det är samma person som återkommer fler gånger. Vi har inte haft möjlighet att räkna totalt antal besökare till biblioteken fördelat på kvinnor och män och kan därför inte se om det råder samma förhållande mellan könen när det gäller biblioteksbesök som besök till informationsdisken.

Antal besökande till informationsdisken fördelat på ort:

Edsbyn: 186 personer varav 114 (61,3%) kvinnor och 72 (38,7%) män

Karlstad: 272 personer varav 152 (55,9%) kvinnor och 120 (44,1%) män

Mora: 195 personer varav 132 (67,7%) kvinnor och 63 (32,3%) män

Personalen på de deltagande biblioteken består till största delen av kvinnor. Två män fanns bland den personal som observerades.

R2 Resurser

Vad ska mätas?

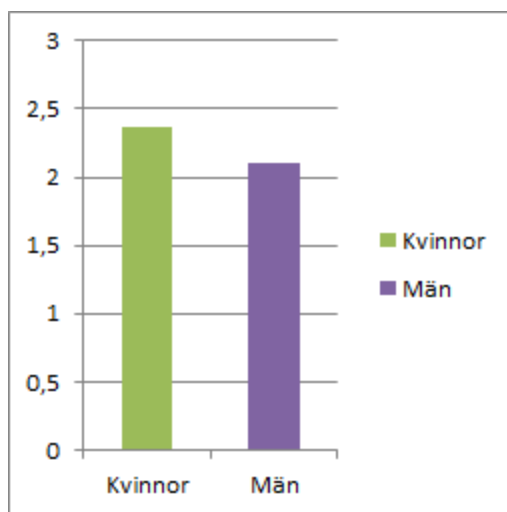
- tilldelad tid i informationsdisken.

- hur personalen agerar i disken

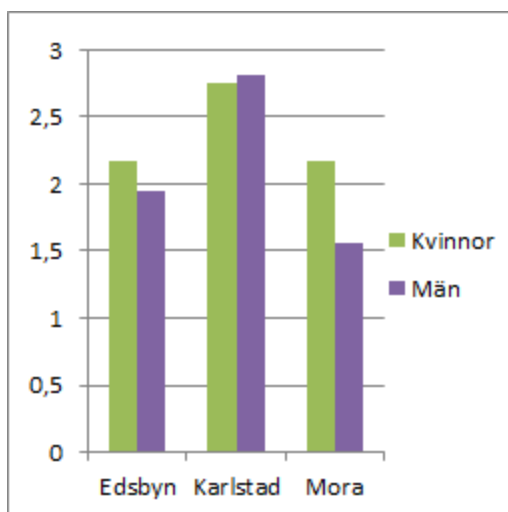
Våra observationer visar att den genomsnittliga tidsåtgången för kvinnor och män skiljer sig väldigt lite åt. Siffran för kvinnor är 2,36 minuter medan den är 2,10 minuter för män.

Tidsintervallen ligger mellan 1,56 - 2,81 minuter. Männerna står för både den högsta och lägsta siffran.

Genomsnittlig tidsåtgång i minuter alla bibliotek sammanräknat

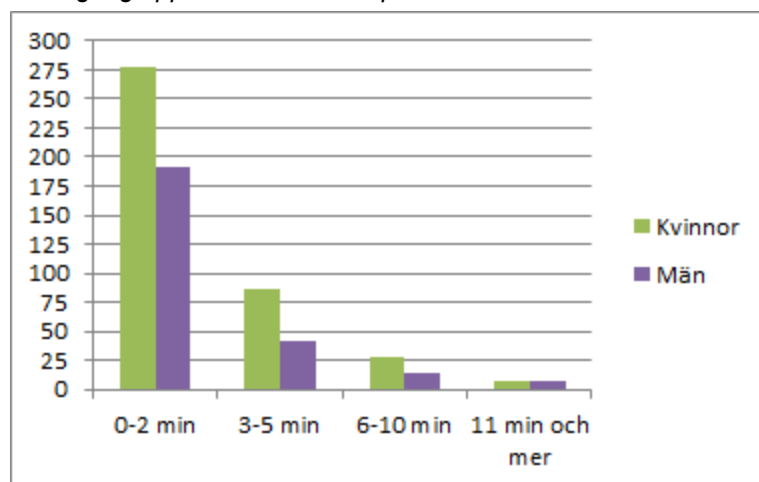
Genomsnittlig tidsåtgång i minuter på enskilda bibliotek

Att Karlstad hamnar på en högre tidsåtgång har sin grund i att datasystemet uppgraderades under en av observationsdagarna. Besökare kunde då inte boka datorer så de fick hjälp i informationsdisken med många dator- och utskriftsärenden, vilket tog lång tid.

Vi kan också konstatera att de flesta besökarna till informationsdisken stannar 0-2 minuter. Få personer stannar längre än 10 minuter.

Tidsåtgång uppdelat i intervaller på antal besökare

Procentuell jämförelse:

Antalet besökare till informationsdiskarna var totalt 398 (60,9%) kvinnor och 255(39,1%) män.

Tidsåtgång:

0-2 minuter: 277 (59,1%) kvinnor och 191 (40,9 %) män

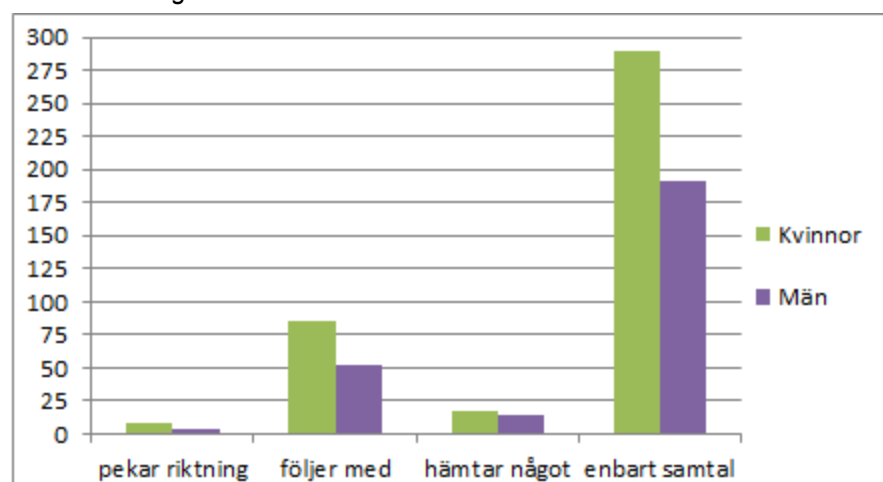
3-5 minuter: 86 (67,2 %) kvinnor och 42 (32,8 %) män

6-10 minuter: 28 (66,75 %) kvinnor och 14 (33,3 %) män

11 minuter och mer: 7 (46,7 %) kvinnor och 8 (53,3 %) män

Under observationen noterade vi, förutom tidsåtgång, om personalen pekade ut riktning, följde med besökaren ut i biblioteket eller hämtade något till personen ifråga. Detta gjorde vi för att se om det går att se något mönster förknippat med kön i personalens agerande gentemot besökaren.

Personalens agerande mätt i antal aktiviteter

Procentuell jämförelse:

Antalet besökare till informationsdiskarna var totalt var 398 (60,9%) kvinnor och 255 (39,1%) män.

Personalens agerande :

Pekar ut riktning åt: 8 (72,7%) kvinnor och 3 (27,35%) män

Följer med ut i biblioteket: 86 (62,35%) kvinnor och 52 (37,7%) män

Hämtar något åt: 17 kvinnor (54,8%) och 14 (45,2%) män

Enbart samtal med: 290 (60,3%) kvinnor och 191 (39,7%) män

R3 Realia

På vilka villkor?

- vilka könsmonster ser vi?

- vem får mest tid och uppmärksamhet?

De könsmonster vi ser är att det är övervägande kvinnlig personal i låne- och informationsdiskarna. Det är också procentuellt fler kvinnor än män som vänder sig dit, vilket stämmer med den uppfattning personalen hade innan undersökningen. Vid en dubbelbemannad disk med två arbetsstationer har en manlig bibliotekarie arbetat i par med en kvinnlig kollega under 6 av de 16 timmarna. Under den första observationsdagen noterades att betydligt fler män valde att gå till den manliga bibliotekarien än till hans kvinnliga kollega. Efter ytterligare observationstillfällen och analys av resultatet konstaterades att fler besökare överlag valde att gå fram till just den arbetsstationen oavsett om det var kvinnlig eller manlig personal bakom disken. Det är därför svårt att säga om män hellre vänder sig till manlig personal än kvinnlig utan att göra ytterligare observationer.

Det föreligger inte några större skillnader mellan könen när det gäller vem som i genomsnitt får mest tid. När det gäller den tid en enskild fråga tar ser vi att fler män än kvinnor har ärenden som tar 11 minuter och mer, kvinnors frågor tar kortare tid. Män får inte mer tid men deras frågor tar längre tid vilket kompenseras av att det är fler kvinnor med kortare frågor. Personal som tillfrågades innan undersökningen hade uppfattningen att kvinnor ärenden tog längre tid än mäns. Uppfattningen var också att det var frågan snarare än könet som avgjorde tidsåtgången.

Personalen pekar oftare ut riktning åt kvinnor än åt män men hämtar oftare saker åt män än åt kvinnor. Personalen följer också något oftare med kvinnor än män ut i biblioteket.

R4 Realisera

Formulera nya mål och åtgärder

- visioner för en jämställd verksamhet

- Vilka aktiviteter behöver vi genomföra för att nå dit?

- Vilka resurser behövs?

- Hur följs åtgärderna upp? Hur mäts resultat?

Egna reflektioner

Vi kommer inte med svar på ovanstående frågor utan deltagande bibliotek kan diskutera vidare utifrån sina egna rapporter (se bilagor). När vi ser på det sammanslagna resultatet har vi kommit fram till att det inte är några stora skillnader mellan kön vad gäller tilldelning av tid i bibliotekens informationsdiskar. Vi tror också att skillnader i personalens agerande mer beror på ärendets art än besökarens kön. Det kunde vara uppslag till en annan undersökning - vilka frågor ställer kvinnor respektive män? Intressant vore också att undersöka om besökande män väljer att vända sig till män i personalen om möjligheten finns, eftersom vi tyckte oss se en sådan tendens på ett av våra bibliotek. Det skulle även vara intressant att observera om det är någon skillnad i bemötandet när det gäller pojkar och flickor vid barndiskar, vi har enbart observerat vuxna.

Som observatör händer det att man har svårt att avgöra vilket kön besökaren har. Hur påverkar det en undersökning som ska observera skillnader mellan kön? Det är något att fundera över.

Vi har observerat att många frågor som ställs till personalen i informationsdisken rör problem med datorer, skrivare och annan utrustning, hjälp med köp av biljetter och andra personliga ärenden. Det ställs också frågor om hur man hittar dit man ska i biblioteket. En undersökning av vilka frågor som ställs till informationsdisken kan ge svar på vad som är informationsfrågor och vad som kan betraktas som förslag till förbättringar i verksamheten och biblioteksrummet.

Att undersöka något genom observation är spännande, fler bibliotek borde prova metoden. Vi vill uppmuntra alla bibliotek, stora som små, att på olika sätt göra enkla undersökningar för att ta reda på hur verkligheten ser ut. Ta hjälp av varandra, tänk tillsammans, låna varandras personal för att göra observationer. Det ger så mycket och ofta ser man väldigt mycket mer än det man ska studera.

Tips till den som vill läsa mer om:

Observation som metod:

Ett steg till : en metabok för biblioteksutveckling

4R som metod:

<http://www.jamstall.nu/wp-content/uploads/2014/02/JamStods-Praktika.pdf>
(sid.47-53)

KUB-projektet:

<http://kubprojektet.wordpress.com/>

Bilaga 1

KUB Jämställdhetsobservation

Edsbyns bibliotek 24 februari - 27 februari 2014

Edsbyn är en av de två större orterna i Ovanåkers kommun, Hälsingland i Gävleborg. Kommunen har sammanlagt 11 365 invånare fördelat på 5 000 hushåll.

Siffror 2012

De två orterna Alfta och Edsbyn har alltid haft en konkurrerande inställning till varandra. Kommunen är präglad av industri och landsbygd. Den tillhör kategorin *varuproducerande kommuner d v s 34 % eller mer av nattbefolkningen mellan 16 och 64 är sysselsatta inom tillverkning och utvinning, energi och miljö samt byggverksamhet (SNI2007)*

Medelinkomsten, antal högskoleutbildade är lägre än snittet i riket.

Utrikes födda är 4 %

Antal förvärvsarbetande 81 %

Nettopendling Män +70 Kvinnor -243

Det finns ganska många utlandsfödda i kommunen numera.

Biblioteken i Ovanåker

Det finns två bibliotek i Ovanåker varav Edsbyns bibliotek är det största. Siffrorna nedan gäller hela kommunen.

Antal biblioteksbesökare/inv är 7,14 (2012) mot 7,48 (2011). Snittet i riket 2012 var 6,91.

Antal utlån 7,68 (2012) mot 7,29 (2011). Snittet i riket 7,05.

Biblioteksanställda per 1000 invånare. 0,522. Snittet i riket 0,488.

På båda biblioteken finns sammanlagt två kvinnor och en man personalgruppen.

Personalgruppen består av 3 bibliotekarier, 2 assistenter + en kulturassistent (man) som arbetar med utställningar, konstinköp och programverksamhet. Kulturassistenten är inte med i undersökningen.

Edsbyns bibliotek

Biblioteket är under omgestaltning. Museet som ägs av hembygdsföreningen är på väg att flytta in i en utbyggd bibliotekslokal. Detta är ännu inte beslutat av politiken med ritningar finns. Den 8 april 2014 kommer beslut att tas av politiken.

Pilotundersökningen KUB Jämställdhet

Tinne har träffat Ingalill Embretsen som är bibliotekschef i Ovanåker. Hon har särskilt bett om att få delta i denna pilotundersökning och är glad att det äntligen blir av. Personalen på Edsbyns bibliotek kommer att bli informerad om pilotprojektet av Ingalill, på APT den 6 februari 2014. Den 18 mars 2014 träffar Tinne personalen för redovisning av observationen.

Personalen har tillfrågats på ett APT innan observationen om deras föreställning om fördelning av tiden mellan män och kvinnor i informations -och lånedisk. Under åren har det blivit fler och

fler äldre män i tidningshörnan. Film och ljudböcker har också fått fler män att besöka biblioteket. Bilden är att fler kvinnor än män besöker biblioteket. Biblioteket funderar redan en del över hur män och kvinnor utnyttjar biblioteket.. Edsbyn är ett litet samhälle och människor känner varandra. det blir ibland så att man stannar disken och pratar lite extra.

Vi vill i denna undersökning/pilotstudie se hur resursfördelningen ser ut mellan män och kvinnor på Edsbyns biblioteks informations -och lånedisk.

Informations -och lånedisk som alltid är bekvinnad med två personer, hänger ihop och det medför att de frågor som kommer till den gemensamma disken är svåra att kategorisera var för sig. Frågorna kommer oftast först till lånedisken för att, om de inte kan besvaras, skickas vidare till informationsdisken.

Mätningen gäller endast de besökare som uppsöker informations -och lånedisk i något ärende men ej barn under 16 år.

Sammanlagd observationstid: 16 timmar fördelat under en vecka.

När: 24 feb. 15-19 Övernattning i Edsbyn
25 feb. 12-16
26 feb. 12-16
27 feb. 12-16

Observationen

24 februari 15-19

assistent + bibliotekarie

Kvällspass på Edsbyns bibliotek. Jag har satt mig på en stol framför disken med papper och dator i högsta hugg. I samlingslokalen förbereds kommunfullmäktige sammanträde kl 19. Inför detta intensifieras besökarantalet då många politiker passar på att göra sina biblioteksärenden då.

I tidningshörnan sitter män och pratar ganska högljutt. Två personal arbetar i den gemensamma informations -och lånedisken. En jämn ström av besökare avlöser varandra med olika ärenden. Vad gör man då på biblioteket en måndagskväll i Edsbyn? Man lämnar och lånar böcker, sitter vid datorn (3 män sammanlagt under kvällen), faxar, ber om hjälp med kopiering, bara lägger något på disken och går. De flesta ärenden tog bara någon minut. 1 man och 1 kvinna besökte biblioteket tillsammans med barn. Fyra gånger följer personalen med ut bland hyllorna och fyra gånger hämtar personalen något - kanske från magasin eller en bok i en hylla.

Antal besökare till diskarna (snitt i minuter)

18 kvinnor fick hjälp 37 minuter (2,05 min)

23 män fick hjälp 54 minuter (2,34 min)

Antal besökare till diskarna timme för timme

Klockan:

Kvinnor

Män

15-16	11	5
16-17	2	9
17-18	2	4
18-19	3	5

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Män	17	3	1	2
Kvinnor	11	5	2	-

25 februari 12-16

Assistent + bibliotekarie

Eftermiddagsspass på Edsbyns bibliotek. Inte lika många män som igår har tagit sig till bibblan. Föredrar män att besöka biblioteket på kvällen? Eller handlade det om att män i fullmäktige passade på att göra sitt besök när de ändå var på bibblan?

Besökarna lånar, lämnar, bokar dator, vill ha hjälp med e-post, köper biljetter, vill ha hjälp med kopior e t c. Det blir också en diskussion om böcker vid ett tillfälle. Fem gånger följer personen med ut bland hyllorna.

Några kvinnor kommer tillsammans med barn. Hittills är det bara män som har använt de publika datorerna.

Antal besökare till diskarna (snitt i minuter)

38 kvinnor fick hjälp i 84 minuter (2,21 min)

12 män fick hjälp i 28 minuter (2,33 min)

Antal besökare till diskarna timme för timme

Klockan:

Kvinnor

Män

12-13	10	3
13-14	9	4
14-15	7	2
15-16	12	3

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Män	9	2	-	1
Kvinnor	24	10	3	-

26 februari 12-16

En assistent + bibliotekarie.

Tredje observationsdagen på Edsbyns bibliotek. Färre besökare idag och övervägande delen kvinnor. De flesta lämnar och hämtar vilket tar en minut, ungefär. En minut kan vara väldigt lång! Tre gånger följer personalen med ut bland hyllorna och en gång hämtar personalen något.

Antal besökare till diskarna (snitt i minuter)

24 kvinnor fick hjälp i 46 minuter (2,0 min)

9 män fick hjälp i 16 minuter (1,6 min)

En kvinna har en lång fråga som säkert tar 15 minuter. Den handlade om dockkläder och mönster till en speciell docka.

Antal besökare till diskarna timme för timme

Klockan:

Kvinnor

Män

	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
12-13	3	4
13-14	13	1
14-15	2	2
15-16	6	2

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Män	6	2	1	-
Kvinnor	21	-	1	2

27 februari 12-16

assistent + assistent

Sista dagen framför disken på Edsbyns bibliotek. En skolklass ramlar in några minuter efter att biblioteket öppnat. En kvinna går fram till disken men ger upp när det är tre barn före. Idag är fördelningen män och kvinnor en annan - ganska jämn. Första timmen är det fler män än kvinnor. Det är tyst i tidningsrummet där männen brukar sitta.

Tre gånger följer personalen med ut bland hyllorna.

Antal besökare till diskarna (snitt i minuter)

35 kvinnor fick hjälp i 84 minuter (2,4 min)

21 män fick hjälp i 31 minuter (1,47 min)

Antal besökare till diskarna timme för timme

Klockan:

Kvinnor

Män

12-13	10	12
-------	----	----

13-14	6	4
14-15	7	3
15-16	12	2

Antal män och kvinnor fördelat på tidsintervaller:

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Män	20	-	1	-
Kvinnor	28	4	2	1

Sammantaget alla fyra tillfällen: Hur har personalen arbetat med besökarna?

Hur många besökare under fyra tillfällen:

Män 72

Kvinnor 114

s:a 186 besökare i informations och lånedisk

	<i>Pekat riktning</i>	<i>Följt med</i>	<i>Hämtat något</i>	
Män	0	5	2	
Kvinnor	0	10	3	

7 gånger hämtar personalen något i åt besökaren.

13 gånger följer personalen med ut bland hyllorna.

Ingen har pekat ut en riktning.

Antal män och kvinnor fördelat på tidsintervaller:

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Män	52	14	3	3
Kvinnor	84	19	8	3

Sammanfattning och reflektion

Tid: Sammalagd tid för observationen är en förberedelsedag och en efterarbetsdag + fyra observationsdagar.

Restid till Edsbyn är 2, 20 enkel resa alltså 4:40 per dag. Detta plus 4 timmar observation blir 9,0 per dag. Men, för att kunna komma till Edsbyn till kl 12:00 och komma hem samma kväll har det blivit långa dagar 8:05-19:00. En övernattnig har gjorts.

Under observationen har det varit en trevlig gemytlig stämning, småprat. Det har kommit och gått besökare i stort sett hela tiden men de som observerats är bara de som besökt dinformations - och lånedisk.

112 kvinnor och 67 män besökte informations -och lånedisken 4 observationstillfällen. Det finns ingen större skillnad när det gäller tid i disken för män och kvinnor. I snitt tillbringar man c:a 2 minuter vid disken och det är ungefär lika för män och kvinnor.

Däremot består tidningshörnan nästan helt av män som tar plats.

Män sitter också i högre grad vid de publika datorerna.

Fler män efter kl 16:00 måndag kväll då biblioteket har kvällsöppet än de dagar då observationen skett mellan 12-16.

Intressant när man inte vet om besökaren är en man eller kvinna!

Bilaga 2

KUB Jämställdhetsobservation Karlstad stadsbibliotek 12 - 21 februari 2014

Karlstad är residensstad i Värmland och även universitetsstad. Kommunen har sammanlagt 87667 invånare. Andelen utlandsfödda är ca 13%. Medelinkomsten ligger strax under snittet för riket medan antalet högskoleutbildade är högre än för riket som helhet.

Biblioteken i Karlstad

Huvudbiblioteket ligger i centrum av Karlstad, nio filialer är fördelade på olika stadsdelar samt tätorter utanför staden. Siffrorna nedan gäller hela kommunen.

Antal biblioteksbesökare/inv är 5,50 (2012) mot 5,14 (2011). Snittet i riket 2012 var 6,91.

Antal utlån 6,15 (2012) mot 7,16 (2011). Snittet i riket 7,05.

Biblioteksanställda per 1000 invånare: 0,380. Snittet i riket 0,488.

Källa:

<http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2013/08/Folkbiblioteken-i-Karlstad.pdf>

Karlstad stadsbibliotek

På stadsbiblioteket finns tre bemannade diskar: en lånedisk, en informationsdisk för vuxenavdelningen och en informationsdisk för barnavdelningen.

Bibliotekspersonalen består av 28 kvinnor och 5 män.

Öppettider på Karlstad stadsbibliotek

Biblioteket är öppet 56 timmar/vecka:

måndag - torsdag 10-19

fredag 10-18

lördag - söndag 10-16

Observationen

Vi undersöker resursfördelningen vad gäller tid fördelat på män och kvinnor vid Karlstads biblioteks informationsdisk för vuxna. Informationsdisken är bemannad med två personer därför använder vi två samtidiga observatörer. Arbetslaget som ansvarar för vuxeninformationsdisken är informerade om observationen och syftet med den. Ingen hade något att invända när de fick klart för sig att de själva inte behövde göra något utan kunde jobba på som vanligt. Det blev lite resonemang om att kvinnor oftare frågar efter tips på skönlitteratur och när det gäller facklitteratur är det nog fifty-fifty. Personalen har en känsla av att det är frågornas art snarare än könet som påverkar den tilldelade tiden.

Sammanlagd tid: 16 timmar fördelat på olika dagar och tider under veckan.

När: Onsdag 12 feb. 10-12, 13.15 -15.45

Fredag 14 feb. 13.30 -17

Måndag 17 feb. 15-19
Torsdag 20 feb. 13-17

Besöksräknare finns på en dator i lånedisken. Vi ber att få siffran vid start och vid slut av observationen och på så sätt ser vi hur många besökare som varit på biblioteket under tiden för observationen.

Observation

Onsdag 12 februari kl. 10-12 samt 13.15-15.45

Kl. 10-12 besökte 222 personer biblioteket (35 vände sig till informationen = 15,7%)

Kl. 13.15-15.45 besökte 334 personer biblioteket (48 vände sig till informationen = 14,3%)

Vi slår oss ner på strategiska platser i sofforna på bibliotekstorget med fri sikt fram till informationsdisken. I informationsdisken finns två arbetsdatorer, en som vänder mer mot den ena in/utgången (position 1) samt en som vänder mer in mot biblioteksrummet (position 2). Disken är cirkelformad, rätt liten och med möjlighet att passera rakt igenom den vilket någon besökare också gör.

Av de 83 besökarna till informationsdisken vände sig 47 personer till disk 1 och 36 till disk 2. Arbetsstation 1: 28 kvinnor och 19 män (19 kvinnor och 12 män under manlig bibliotekaries pass)

Arbetsstation 2: 22 kvinnor och 14 män (11 kvinnor och 8 män under samma tid som manlig bibliotekaries pass)

50 kvinnor fick hjälp 133 minuter (snitt 2,66 min)

33 män fick hjälp 86 minuter (snitt 2,61 min)

Antal besökare till informationsdisken. Första siffran anger arbetsstation 1, andra anger arbetsstation 2.

Klockan:

	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
10-11	6+6 = 12	3+0 = 3
11-12	5+5 = 10	4+6 = 10
13.15-14.15	5+4 = 9	4+1 = 5
14.15-15.45	12+7 = 19	8+7 = 15

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Kvinnor	20+14 = 34	7+5 = 12	0+3 = 3	1+0 = 1
Män	14+10 = 24	4+3 = 7	0+0 = 0	1+1 = 2

Observation

Fredag 14 februari kl.13.30-17.00

Under denna tid besökte 466 personer biblioteket (63 vände sig till informationen = 13,5%)

Av de 63 besökarna till informationsdisken vände sig 33 personer till disk 1 och 30 till disk 2.

Position 1: 17 kvinnor och 16 män

Position 2: 13 kvinnor och 17 män

30 kvinnor fick hjälp 78 minuter (snitt 2,6 min)

33 män fick hjälp 83 minuter (snitt 2,52 min)

Antal besökare till infodisken. Första siffran anger arbetsstation 1, andra anger arbetsstation 2.

Klockan:

Kvinnor

Män

	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
13.30-14	2+3 = 5	4+5 = 9
14-15	2+6 = 8	7+2 = 9
15-16	8+2 = 10	4+4 = 8
16-17	1+6 = 7	2+5 = 7

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Kvinnor	10+9 = 19	5+3 = 8	2+1 = 3	0+0 = 0
Män	15+12 = 27	0+2 = 2	1+2 = 3	0+1 = 1

Observation

Måndag 17 februari kl. 15-19

Under denna tid besökte 532 personer biblioteket (67 vände sig till informationen = 12,6%)

Av de 67 besökarna till informationsdisken vände sig 44 personer till position 1 och 23 till position 2.

Position 1: 28 kvinnor och 19 män (14 kvinnor och 11 män under Jimmys pass)

Position 2: 17 kvinnor och 6 män (12 kvinnor och 4 män under samma tid som Jimmys pass)

41 kvinnor fick hjälp 97 minuter (snitt 2,36 min)

26 män fick hjälp 57 minuter (snitt 2,19 min)

Antal besökare till infodisken. Första siffran anger arbetsstation 1, andra anger arbetsstation 2.

Klockan:	Kvinnor	Män
15-16	10+5 = 15	9+2 = 11
16-17	7+6 = 13	3+1 = 4
17-18	3+1 = 4	2+1 = 3
18-19	4+5 = 9	6+2 = 8

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Kvinnor	17+9 = 26	6+4 = 10	0+4 = 4	1+0 = 1
Män	17+4 = 21	3+2 = 5	0+0 = 0	0+0 = 0

Observation

Torsdag 20 februari kl. 13-17

Under denna tid besökte 487 personer biblioteket (59 vände sig till informationen = 12,1%)

Under dagen var det uppgradering av Bookltsystemet vilket orsakade många datorfrågor och mycket skrivarkrångel. Personalen fick hjälpa till med utskrifter från sina personaldatorer när datorbokningssystemet låg nere. Detta är en trolig förklaring till det högre snittvärdet denna dag.

Av de 59 besökarna till informationsdisken vände sig 37 personer till position 1 och 22 till position 2.

Position 1: 18 kvinnor och 19 män

Position 2: 13 kvinnor och 9 män

31 kvinnor fick hjälp 105 minuter (snitt 3,39 min)

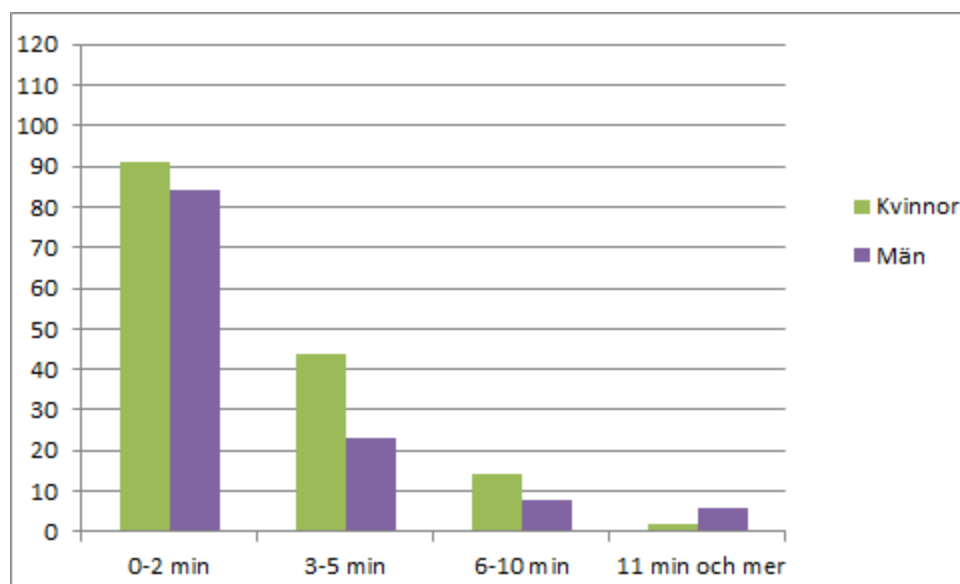
28 män fick hjälp 110 minuter (snitt 3,93 min)

Antal besökare till diskarna

Klockan:	Kvinnor	Män
13-14	5+3 = 8	6+3 = 9
14-15	8+3 = 11	6+4 = 10
15-16	3+4 = 7	6+0 = 6
16-17	2+3 = 5	1+2 = 3

	0-2 min	3-5 min	6-10 min	11 min-
Kvinnor	8+4 = 12	8+7 = 15	1+2 = 3	1+0 = 1
Män	9+3 = 12	7+2 = 9	2+3 = 5	1+1 = 2

Tidsåtgång totalt för besökare vid informationsdisken i Karlstad fördelat på kvinnor och män. Antalet besökare var totalt 272.

Procentuell jämförelse:

Antalet besökare till informationsdisken var 152 (55,9%) kvinnor och 120 (44,1%) män.

Tidsåtgång:

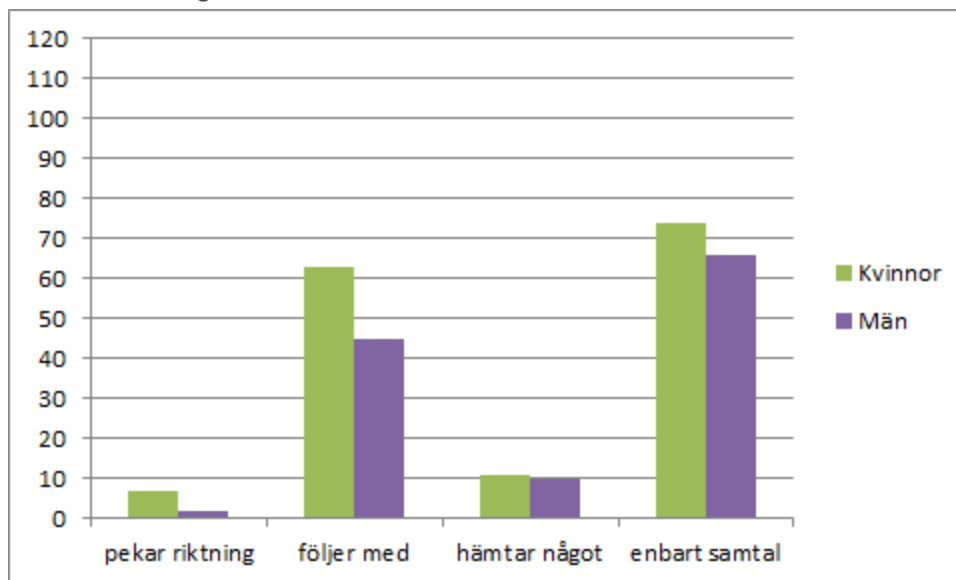
0-2 minuter: 91 (52%) kvinnor och 84 (48%) män

3-5 minuter: 45 (65%) kvinnor och 23 (34%) män

6-10 minuter: 13 (63,7%) kvinnor och 8 (36,3%) män

11 minuter och mer: 3 (37,5%) kvinnor och 5 (62,5%)män

Personalens agerande vid informationsdisken:

Procentuell jämförelse:

Antalet besökare till informationsdisken var 152 (55,9%) kvinnor och 120 (44,1%) män.

Personalens agerande :

Pekar ut riktning åt: 7 (77,8%) kvinnor och 2 (22,2%) män

Följer med ut i biblioteket: 63 (58,3%) kvinnor och 45 (41,7%) män

Hämtar något åt: 11 kvinnor (52,4%) och 10 (47,6%) män

Enbart samtal med: 74 (52,9%) kvinnor och 66 (47,1%) män

Det här har vi sett och reflekterat över:

Fler besökare väljer att vända sig till personalen vid position 1. Det kan bero på att personalen där står mer vänd mot in-/utgång och därför syns bättre

Fler män har vänt sig till den manlige bibliotekarien än till den kvinnliga kollegan på samma pass. Det behöver inte vara ett medvetet val, det kan bero på att den manlige bibliotekarien har varit placerad vid position 1, den plats i informationsdisken som flest besökare vänder sig till. Det vore intressant att observera vad som händer om den manliga bibliotekarien byter plats i informationsdisken till position 2. Kommer det fortfarande att vara flest män som vänder sig till honom jämfört med den kvinnliga kollegan?

Vi har noterat att personalen ofta följer med besökaren ut i biblioteket för att visa till rätta. Det kan handla om att hjälpa till med datorer, scanning, kopiering likaväl som att visa till rätt hylla i biblioteket. Under de fyra dagar vi fanns på plats var det mycket krångel med datorer, skrivare och scanner. Många besökare ville ha hjälp när de satt vid bibliotekets datorer.

Någon gång har det varit svårt att avgöra besökarens kön.

Bilaga 3

KUB Jämställdhetsobservation Mora bibliotek 14 februari - 21 februari 2014

Mora är huvudorten i Mora kommun, Dalarna. Kommunen har sammanlagt 20 082 inv (2012).

Siffror 2012

De förvärvsarbetande finns främst inom vård/omsorg 24%, tillverkning och utvinning 18% och handel 11%. Medelinkomsten och antal högskoleutbildade är lägre än snittet i riket.

Utrikes födda är 6%.

Antal förvärvsarbetande är 80%

Nettopendling Män + 254, Kvinnor + 392.

Biblioteken i Mora

Kulturförvaltningen driver kommunens fyra [folkbibliotek](#), [Kulturskolan Miranda](#), [RosaHuset](#) (ungkulturhus) och [Mora bygdearkiv](#). Förvaltningen anordnar [kulturprogram](#) och [utställningar](#) och svarar för [stöd och bidrag till föreningar och studieförbund](#).

Förutom huvudbiblioteket, som upptar största ytan av kulturhuset, finns det filialer på Sollerön, i Venjan och Våmhus. Antal biblioteksbesökare/inv är 7,37 (2012) mot 8,28 (2011). Snittet i riket 2012 var 6,91. Antal utlån 6,89/inv. (2012) mot 7,10 (2011). Snittet i riket 2012 var 7,05. Biblioteksanställda per 1000 invånare 0,498. Snittet i riket 2012 0,488.

<http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2013/08/Folkbiblioteken-i-Mora.pdf>

Mora bibliotek

Några av personalens föreställningar om fördelningen av tid:

- I stort sett ingen skillnad mellan män och kvinnor, det är frågan som är avgörande. Men äldre kvinnor kan behöva mer hjälp för ett boktips.
- Fler kvinnor som behöver tid, de har svårare att bestämma sig.
- Fler kvinnor som studerar och kommer med litteraturlistor som tar tid.
- Mindre antal män som studerar, alt. att de kan söka själva i katalogen.
- Men äldre män vill gärna småprata vid lånedisken.
- Män har bättre koll på titel, behöver inte så mycket tid.
- Män vill "kunna" själva.
- I allmänhet kommer besökarna fram till disken för att vi har kompetens, vi är trevliga, det är en liten ort.

- På vårt bibliotek har vi långa norska romanserier (uppåt 40 delar/serie), både män och kvinnor lånar men mest kvinnor. Det kan ta tid att reda ut vilken del i serien som personen senast läste och skall läsa härnäst.
- Ärendet spelar större roll än kön.
- Fler kvinnor än män som vänder sig till disken.
- Mycket folk vid disken kan stressa män (som väljer att gå därifrån).

På biblioteket finns två diskar. Oftast med två personer, alternativt 1 personal samt en i bakjour (som man kan ringa efter). Bibliotekspersonalen består av 11 personer varav 1 man.

Öppettider på Mora bibliotek

Biblioteket är öppet 49 timmar/vecka:

måndag - fredag 10-19

lördag 11-15

Vi vill i denna undersökning/pilotstudie se hur resursfördelningen ser ut mellan män och kvinnor vid Mora biblioteks låne- informationsdisk . Låne- och informationsdisken är oftast bemannad med två personer.

Jag kommer att informera personalen på förmiddagen den första observationsdagen och sedan träffa bibliotekschef Sonja Viklund. Jag kommer också att fråga personalen innan observationen om deras föreställning om fördelning av tiden mellan män och kvinnor i informations- och lånedisk.

Sammanlagd observationstid: 16 timmar fördelat på fem olika dagar.

När: 14 februari 13-16

17 februari 15-19

19 februari 14-17

20 februari 10-13

21 februari 13-16 (Vasaloppsveckan börjar med Kortvasan)

Under hela observationsperioden har vinter-OS pågått.

Observation**Fredag 14 februari kl 13-16.**

27 kvinnor fick hjälp 44 minuter (snitt 1,63 min)

16 män fick hjälp 26 minuter (snitt 1,63 min)

*Antal besökare till låne- och informationsdisken**Klockan**Kvinnor**Män*

<i>Klockan</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
13-13.50	16	6
14-14.37	7	6
14.57-16.00	4	4

Observation**Måndag 17 februari 15-19**

29 kvinnor fick hjälp 55 minuter (snitt 1,9 min)

17 män fick hjälp 13 minuter (snitt 0,76 min)

*Antal besökare till låne- och informationsdisken**Klockan**Kvinnor**Män*

<i>Klockan</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
15-15.55	6	7
16.05-17	10	2
17.15-19	13	8

Observation**Onsdag 19 februari 14-17**

29 kvinnor fick hjälp 58 minuter (snitt 2 min)

11 män fick hjälp 20 minuter (snitt 1,82)

Antal besökare till låne- och informationsdisken

Klockan

Kvinnor

Män

<i>Klockan</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
14-14.50	12	4
15.10-16	11	4
16.10-17	6	3

Observation**Torsdag 20 februari 10-13**

18 kvinnor fick hjälp i 27 minuter (snitt 1,5 min)

11 män fick hjälp i 11 minuter (snitt 1 min)

Antal besökare till låne- och informationsdisken

Klockan

Kvinnor

Män

<i>Klockan</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
10-11	9	4
11.10-13	9	7

Observation

Fredag 21 februari 13-16

29 kvinnor fick hjälp i 48 minuter (snitt 1,66 min)

8 män fick hjälp i 8 minuter (snitt 1 min)

Antal besökare till låne- och informationsdisken

Klockan

Kvinnor

Män

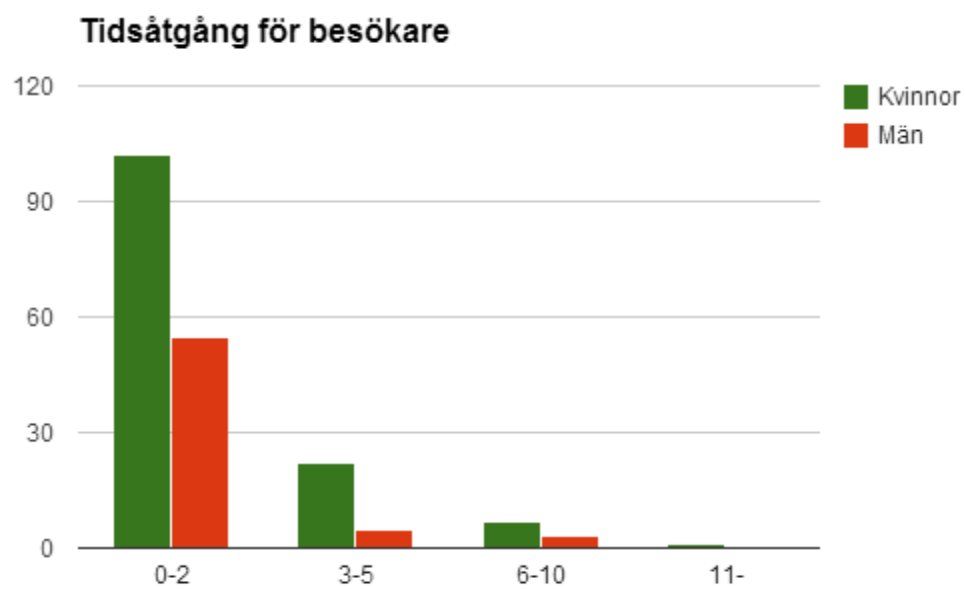
Klockan	Kvinnor	Män
13-13.55	10	1
14.05-14.55	10	4
15-16	9	3

Totalt antal besökande

Datum	Kön	Antal	Kön	Antal	Summa
14/2	Kvinnor	27	Män	16	43
17/2	Kvinnor	29	Män	17	46
19/2	Kvinnor	29	Män	11	40
20/2	Kvinnor	18	Män	11	29
21/2	Kvinnor	29	Män	8	37
Summa		132		63	195
%-fördelning		67,7%		32,3%	

Tidsåtgång för besökare

Minuter	Kvinnor	Män
0-2	102	55
3-5	22	5
6-10	7	3
11-	1	

Procentuell jämförelse:

Antalet besökare till låne- och informationsdisken var 67,6% kvinnor och 32,3 män.

Tidsåtgång:

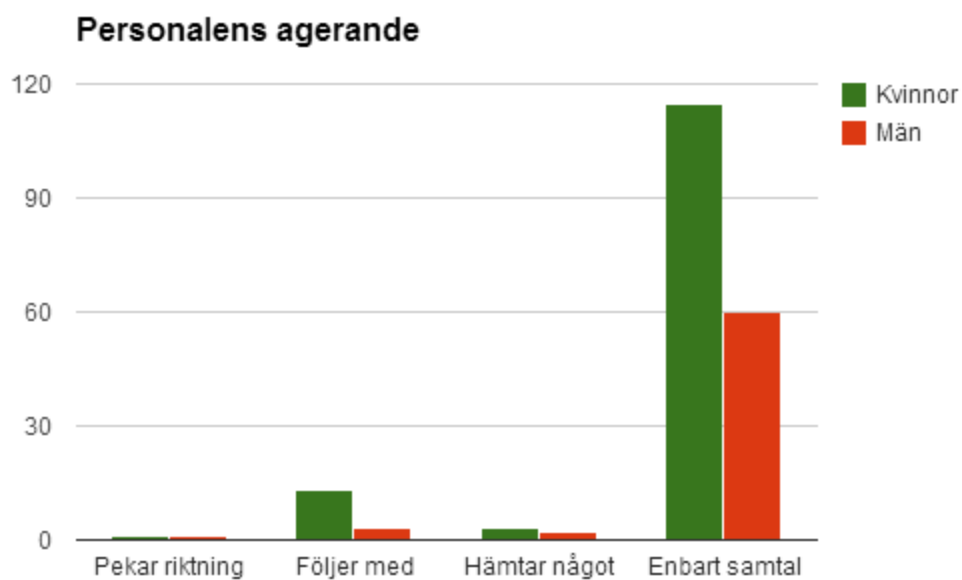
0-2 minuter: kvinnor 65% och män 35%

3-5 minuter: kvinnor 81% och män 19%

6-10 minuter: kvinnor 70% och män 30%

11 minuter och mer: kvinnor 100%

	Kvinnor	Män
Pekar riktning	1	1
Följer med	13	3
Hämtar något	3	2
Enbart samtal	115	60

Bilaga 4

Mall för observation

Ort:	Datum:							
<i>Besökare</i>	<i>Tidsåtgång</i>		<i>Personal</i>					
Kön (M eller Kv)	Från kl.	Till kl.	Kön	Pekar riktning	Följer med	Hämtar något	Övrigt av intresse	